

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя

Щербініна О.М.

**ОСНОВНИЙ
МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ
(ФОРТЕПІАНО)**

*Збірник тестових завдань
для студентів вищих навчальних закладів
художньо-педагогічного профілю*

УДК 786.2(075.8)
ББК 83.315я73
Щ 64

Рекомендовано до друку Вченою радою
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
Протокол №4 від 24.12.2008 р.

Рецензенти:

д. п. н., проф. *Ростовський О.Я.*,
заслужений артист України, доц. *Шумський М.О.*

Щербініна О.М.

Щ 64 Основний музичний інструмент (фортепіано): Збірник тестових завдань для студентів вищих навчальних закладів художньо-педагогічного профілю. – Ніжин: Видавництво НДУ імені М.Гоголя, 2009. – 61 с.

Посібник присвячено проблемі всебічного розвитку музиканта у процесі інструментально-виконавської підготовки. Мета посібника – допомогти студентам поглибити та систематизувати теоретичні знання у галузі фортепіанного мистецтва. Збірник містить завдання відкритого і закритого типу різного рівня складності. Використання тестових завдань у курсі “Основний музичний інструмент” сприятиме розвитку інтелектуальної та креативної сфер особистості, забезпечить підвищення загальної і музичної культури майбутнього музиканта-педагога.

Для студентів, магістрів та викладачів вищих навчальних закладів художньо-педагогічного профілю, а також учителів музичних та загальноосвітніх шкіл.

ПЕРЕДМОВА

Підготовка компетентних фахівців у галузі мистецької освіти потребує пошуку нових підходів до організації навчального процесу у системі вищої школи, розробки ефективних технологій навчання, оновлення та урізноманітнення форм контролю знань. В умовах реорганізації сучасної освіти (упровадження кредитно-модульної системи, ЗНО) зростає актуальність тестових форм контролю знань студентів.

У закладах музичної освіти визначальна роль належить виконавським дисциплінам, що забезпечують один із найважливіших аспектів професійної підготовки музиканта-педагога – формування інтерпретаторських умінь виконавця. Важливим аспектом становлення виконавського досвіду є формування фонду теоретичних знань і методичних напрацювань у сфері інструментального виконавства. Традиційними формами контролю теоретичних знань музиканта-виконавця є поточний контроль у процесі індивідуальних занять та семестровий зріз знань у вигляді колоквиуму. Використання тестових завдань у курсі “Основний музичний інструмент”, посилюючи інтелектуальну спрямованість дисципліни, урізноманітнюючи форми контролю і самоконтролю, надасть можливість точніше діагностувати рівень теоретичних знань студентів з проблем виконавства, дозволить охопити матеріал усього курсу у цілому.

Пропонований посібник має на меті допомогти студентам поглибити та систематизувати теоретичні знання, набуті у процесі індивідуальних занять, підготуватися до виконання контрольних робіт, складання колоквиуму з дисципліни “Основний музичний інструмент” (фортепіано).

Структура посібника містить такі складові: тематичні тести, тренувальні тести, відповіді до тестів, зразки творчих робіт, коментарі та пояснення, література. Сім тематичних і три тренувальних тести включають завдання різного типу, що потребують володіння відповідними знаннями та вміннями. Завдання розташовані за принципом ускладнення: підтвердити або спростувати відповідь; вибрати правильну відповідь із запропонованих; систематизувати інформацію та встановити відповідність фактів; сформулювати правильну

відповідь на питання; виконати творче завдання. Зміст завдання визначено на початку кожного типу тесту.

¹⁴₇ **Тематичні тести.** Тести цього розділу охоплюють найважливіші аспекти інструментально-виконавської підготовки. Кожен тип тестового завдання представлений значною кількістю варіантів, що надає можливості різнобічно висвітлити відповідну тему. Так, до теми “Фортепіано та його творці” включено питання, що стосуються не тільки музичних інструментів, але й творчості видатних композиторів, що зробили значний внесок у розвиток фортепіанної музики; висвітлення культурних подій (проведення конкурсів, заснування премій), пов’язаних з фортепіанним мистецтвом. Аналогічним чином складено тести до інших тем. Тематичні тести допоможуть системно повторити теоретичний матеріал з дисципліни “Основний музичний інструмент”, а також заповнити прогалини у знаннях того чи іншого матеріалу.

¹⁴₇ **Тренувальні тести.** У посібнику наведено три варіанти тренувальних тестів. Кожен із них висвітлює основні аспекти тематики, представленої у розділі “Тематичні тести”. Зміст тестових завдань не повторюється. Виконання тренувальних тестів можна розглядати: а) як своєрідний тренінг перед складанням колоквиуму, контрольної роботи, виконанням контрольних тестових завдань; б) як спосіб самоконтролю рівня теоретичних знань з інструментально-виконавської підготовки. У посібнику не наведено систему оцінювання відповідей у балах, яка повинна узгоджуватися з конкретною програмою певної навчальної дисципліни. Проте основою розподілення балів має виступати принцип прямопропорційної залежності між ускладненням завдань і зростанням балів.

¹⁴₇ **Відповіді.** Відповіді на тестові завдання подано у вигляді таблиць, аналогічних до тих, що містить текст тестових завдань. Правильну відповідь позначено хрестиком у клітинці напроти букви, під якою наведено правильний варіант відповіді. У завданнях на встановлення відповідності хрестик виставляється на перетині потрібних букв і цифр. У завданнях відкритого типу відповідь формулюється у довільній формі, з урахуванням таких критеріїв, як точність, лаконічність, конкретність. Завдання творчого характеру рекомендується виконувати за традиційним алгоритмом написання твору-роздуму:

формулювання тези; викладення аргументів, доказів; залучення історичних фактів, художніх аналогій, власного досвіду; висновки. Оптимальний обсяг подібної відповіді – 1–1,5 сторінки. Відповіді на завдання творчого типу наведено у посібнику у вигляді окремих зразків.

¹⁴₇ **Коментарі та пояснення.** Включення до структури посібника коментарів та пояснень до відповідей має на меті, по-перше, обґрунтувати відповіді на окремі тестові питання; по-друге, розширити інформативне поле відносно того чи іншого факту. Пояснення не наводяться до однозначних, або очевидних, на погляд автора, відповідей.

¹⁴₇ **Література.** Важливим моментом у підготовці до виконання тестових завдань є пошук та опрацювання навчально-методичної літератури. Систематизація рекомендованої літератури за тематичним принципом значно полегшує цю роботу. Треба відзначити, що диференціація літературних джерел за тематичним принципом є у деяких випадках умовною, оскільки аналогічну інформацію стосовно певних питань можна знайти у багатьох довідникових виданнях та підручниках. У таких випадках вибір рекомендованої літератури визначався автором за критерієм найбільш вдалого (доступного, різнобічного, лаконічного) висвітлення потрібного матеріалу. До списку рекомендованої літератури включено інтернет-адреси сайтів, на яких можна знайти потрібну інформацію. У посібнику наведено також список додаткової літератури, що містить художні, публіцистичні, архівні матеріали. Опрацювання подібної літератури сприятиме розвитку загальної та професійної культури майбутнього фахівця.

Матеріали посібника призначені для практичного застосування в курсах дисциплін інструментально-виконавського циклу, можуть бути використані також у педагогічній практиці студентів, навчально-виховній роботі вчителів спеціальних музичних та загальноосвітніх закладів.

ТЕСТ №1

“Фортепіано та його творці”

Завдання 1–10 мають два варіанти відповіді – *так* або *ні*. Підтвердіть або спростуйте твердження.

1. Фортепіано виникло у XVIст.
2. Клавикорд є попередником фортепіано.
3. Піаніно повнозвучніше за рояль.
4. Д.Скарлатті – видатний піаніст свого часу.
5. “Стейнвей” – назва всесвітньо відомої фірми з виробництва роялів.
6. Бартоломео Христорі вважається одним із перших творців фортепіано.
7. Добре темперований клавир Й.-С.Бах написав для фортепіано.
8. Фортепіанний конкурс імені Ф.Шопена є міжнародним.
9. Рояль входить до складу симфонічного оркестру.
10. Для запису фортепіанної музики використовуються тільки скрипковий і басовий ключі.

№ п/п	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Так										
Ні										

Завдання 11–15 мають чотири варіанти відповіді, необхідно обрати один із них – правильний.

11. Спадщину якого композитора складають майже тільки фортепіанні твори: _

- А) *В.А.Моцарт*
 Б) *Ф.Шопен*
 В) *Ф.Куперен*
 Г) *Б.Лятошинський*

А	Б	В	Г

12. Визначте ім'я композитора, який не писав музику для фортепіано:

- А) *М.Скорик*
 Б) *Д.Шостакович*
 В) *Ж.Ф.Рамо*
 Г) *С.Рахманінов*

А	Б	В	Г

13. Фортепіано набуло розповсюдження у музичній практиці:

- А) *XX ст.*
 Б) *XVI ст.*
 В) *XIX ст.*
 Г) *XVII ст.*

А	Б	В	Г

14. За які творчі досягнення присуджується премія імені В.Косенка:

- А) найкраще виконання українських фортепіанних творів
 Б) перемогу у Всеукраїнському виконавському конкурсі
 В) за видатні досягнення в галузі музичної творчості для дітей та юнацтва
 Г) за високі досягнення у педагогічній діяльності

А	Б	В	Г

15. Як називається фортепіанний варіант запису твору для оркестру:

- А) переклад
 Б) обробка
 В) транскрипція
 Г) варіювання

А	Б	В	Г

Завдання 16–20 передбачають систематизацію матеріалу, що складає текст відповіді.

16. Розташуйте у хронологічному порядку відповідно до часу їх виникнення інструменти:

- А) клавикорд
 Б) фортепіано
 В) монохорд
 Г) клавесин
 Д) рояль

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					

17. Поєднайте назву фортепіанного конкурсу з містом його проведення_

А) імені С.Ріхтера	
Б) імені В.Горовця	1) Житомир
В) імені Ф.Шопена	2) Москва
Г) імені П.Чайковського	3) Брюссель
Д) імені королеви Єлизавети	4) Больцано
Е) імені Ф.Бузоні	5) Варшава
	6) Київ

№ п/п	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						
5						
6						

18. Розташуйте у хронологічному порядку, відповідно до часу їх концертної діяльності, прізвища видатних піаністів:

- А) Ф.Ліст
- Б) С.Ріхтер
- В) Г.Нейгауз
- Г) Й.Ермін
- Д) С.Рахманінов

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					

19. Поєднайте ім'я та прізвище композиторів – авторів фортепіанних творів:

- А) Шамо
- Б) Сасько
- В) Птушкін
- Г) Шукайло
- Д) Кабалевський

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					

- 1) Дмитро
- 2) Людмила
- 3) Геннадій
- 4) Ігор
- 5) Володимир

20. Поєднайте прізвища композиторів та назви збірок фортепіанної музики для дітей:

- А) "12 легких п'єс для фортепіано"
- Б) "Дитячий куточок"
- В) "Дитячий альбом"
- Г) "Мозаїка"
- Д) "Альбом для юнацтва"

- 1) Р.Шуман
- 2) С.Прокоф'єв
- 3) Г.Сасько
- 4) П.Чайковський
- 5) К.Дебюссі

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					

Завдання 21–25 передбачають самостійне формулювання відповіді на поставлене питання. Відповідь має бути конкретною, лаконічною.

21. До якого інструмента відносяться такі назви:

“Естонія”, “Блютнер”, “Красный Октябрь”, “Фёрстер”

---

22. До якої інструментальної групи належать такі інструменти:

чембало, спінет, вьорджинел, клавічембало

---

23. Яка подія у музичній практиці об’єднує ці імена:

Бартоломео Христоворі, Жан Маріус, Готліб Шрьотер, Себастьян Ерар

---

24. Наведіть два варіанти тлумачення терміну “клавір”

---

25. Зробіть переклад слова “рояль”

Завдання 26–27 мають творчий характер. Відповідь має бути розгорнутою, включати обґрунтування, висвітлювати власний погляд, особисте ставлення.

26. Прокоментуйте висловлювання І.Стравінського, визначте своє ставлення.

“Рояль – є ударним інструментом, і з ним невірно поводитися Шопен і Моцарт, Бетховен та хто завгодно...”

27. Як Ви розумієте слова Г.Нейгауза: “... він (рояль) найінтелектуальніший з усіх інструментів...”

ТЕСТ №2

“Музичний стиль”

Завдання 1–10 мають два варіанти відповіді – *так* або *ні*. Підтвердіть або спростуйте твердження.

1. Феномен стилю виявляється тільки у сфері людського буття.
2. Слово *stylos* (стиль) має італійське походження.
3. Категорія стилю вивчається багатьма науками.
4. Поняття стилю має однозначне визначення.
5. У стилі відбивається специфіка художнього мислення митця.
6. М.Лисенко та П.Чайковський є представниками різних стильових епох.
7. Стиль епохи має чітко визначені хронологічні межі.
8. Стилевідповідність є найважливішим критерієм музично-виконавської інтерпретації.
9. Всі ці композитори є представниками романтичного стилю: П.Хіндеміт, Й.Брамс, Ф.Шуберт, В.Косенко.
10. На становлення стилю митця впливають тільки його індивідуальні якості.

№ п/п	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Так										
Ні										

Завдання 11–15 мають чотири варіанти відповіді, необхідно обрати один із них – правильний.

11. Назва “Віденська класична школа” означає:

- А) навчальний заклад
 Б) напрямок у музичному мистецтві
 В) навчальний посібник
 Г) художня метафора

А	Б	В	Г

12. Найпоширенішого застосування *tempo rubato* набуло у таких стилях:

- А) романтичному
 Б) класичному
 В) стилі бароко
 Г) рококо

А	Б	В	Г

13. Використання альбертієвих басів характерно для творів таких композиторів:

- А) М.Скорика
 Б) Й.Гайдна
 В) М.Равеля
 Г) Ф.Куперена

А	Б	В	Г

14. Любовну тематику найповніше розкрито у музичних творах:..

- А) класицизм
 Б) імпресіонізму
 В) експресіонізму
 Г) романтизму

А	Б	В	Г

15. До якого творчого угруповання належав Ф.Пуленк:

- А) “Шестьорка”
- Б) “Лейпцизька школа”
- В) “Могуча кучка”
- Г) “Веймарська школа”

А	Б	В	Г

Завдання 16–20 передбачають систематизацію матеріалу, що складає текст відповіді

16. Визначте наступність виникнення музичних стилів у хронологічному порядку:

- А) класицизм
- Б) бароко
- В) романтизм
- Г) імпресіонізм
- Д) неокласицизм

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					

17. Поєднайте назву стилю та відповідну йому стильову ознаку:_____

- А) класицизм
- Б) романтизм
- В) рококо
- Г) імпресіонізм
- 1) нормативність
- 2) пріоритет жанру мініатюри
- 3) колористичність звучання
- 4) насиченість мелізматикою

№ п/п	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

18. Установіть відповідність між історичними періодами та музичними стилями: _

- А) класицизм
- Б) романтизм
- В) експресіонізм
- Г) бароко
- 1) XVII ст. – поч. XIX ст.;
- 2) XIX ст.;
- 3) кін. XVI ст. – перша пол. XVIII ст.;
- 4) перша чверть XX ст.

№ п/п	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

19. Визначте недоречне висловлювання:

- А) стиль виявляється у поведінці людини
- Б) стиль виявляється також у природних явищах
- В) стиль виявляється у манері розмовляти
- Г) стиль виявляється у творчій діяльності

А	Б	В	Г

20. Поєднайте прізвища композиторів та назви їх творів:

- А) Л.Бетховен
 Б) В.-А.Моцарт
 В) Ф.Ліст
 Г) С.Рахманінов
 Д) Й.Штраус

- 1) “Казки Віденського Лісу”
 2) Мефісто-вальс
 3) Анасіоната
 4) Рондо у турецькому стилі
 5) Вокаліз

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					

Завдання 21–25 передбачають формулювання самостійної відповіді на поставлене питання. Відповідь має бути конкретною, лаконічною.

21. Назвіть двох найяскравіших представників французького клавесинізму

_____

22. Наведіть переклад слова “імпресіонізм”

_____

23. Дайте визначення поняттю “модернізм”

_____

24. Життєвий шлях якого композитора охоплюють ці дати – 1685–1750 рр.

_____

25. Розкрийте суть поняття “стилізація”

_____

Завдання 26–27 мають творчий характер. Відповідь має бути розгорнутою, включати обґрунтування, висвітлювати власний погляд, особисте ставлення.

26. Створюючи свої фортепіанні прелюдії К.Дебюссі виставляє назву наприкінці твору. Чи пов’язано це зі стильовими особливостями творчості композитора? Обґрунтуйте свою відповідь.

27. Наведіть аргументи на підтвердження думки Я.Мільштейна: “Проблема виконавського стилю є майже найголовнішою, центральною у виконавському мистецтві. Вона торкається самої суті музичного мистецтва, його специфіки, його життя”.

ТЕСТ №3

“Музичні жанри”

Завдання 1–10 мають два варіанти відповіді – *так* або *ні*. Підтвердіть або спростуйте твердження.

1. Жанр є однією з узагальнюючих категорій художньої культури.
2. Соціальні чинники не впливають на розвиток жанру.
3. Поняття жанру характеризує різновиди музичної творчості, зумовлені певними умовами походження, виконання та сприймання.
4. Фантазія – жанровий різновид п’єси.
5. Інструментальна музика давня за вокальну.
6. Повторення певної ритмічної формули не характерне для танцювальних жанрів.
7. Поняття “сонатна форма” і “сонатне Allegro” можна вважати синонімами.
8. Слово “романс” має французьке походження.
9. Концерт є різновидом прикладної музики.
10. Поема – це інструментальна п’єса урочистого характеру.

№ п/п	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Так										
Ні										

Завдання 11–15 мають чотири варіанти відповіді, необхідно обрати один із них – правильний.

11. Який із вказаних композиторів є автором фортепіанного циклу “24 прелюдії”:

- А) Ф.Шопен
- Б) С.Рахманінов
- В) Й.-С.Бах
- Г) В.Косенко

А	Б	В	Г

12. У чому виявляється схожість таких жанрів, як скерцо, бурлеска, юмореска:

- А) метро-ритм
- Б) образна сфера
- В) структурні принципи
- Г) фактурні особливості

А	Б	В	Г

13. У творчості якого з вказаних композиторів програмна музика представлена найповніше:

- А) Ф.Шопен
- Б) Р.Шуман
- В) Й.Брамс
- Г) Ф.Мендельсон

А	Б	В	Г

14. Етюди якого з вказаних композиторів вважаються інструктивними:

- А) К.Черні
- Б) С.Рахманінова
- В) К.Дебюссі
- Г) С.Прокоф’єва

А	Б	В	Г

15. Визначте недоречну характеристику регтайму: _

А) синкопований мелодичний рисунок

Б) танцювальний характер

В) рівномірність акомпанементу

Г) відсутність динамічних контрастів

А	Б	В	Г

Завдання 16–20 передбачають систематизацію матеріалу, що складає текст відповіді

16. Визначте наступність виникнення цих жанрів у хронологічному порядку

А) лендлер

Б) вальс-фантазія

В) вальс

Г) вальс-бостон

№ п/п	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

17. Поєднайте назви жанрів та характерні для них жанрові ознаки:

А) трьохдольний метр

Б) поліфонічна фактура

В) чіткий ритм

Г) рівномірність руху

Д) одноманітність супроводу

1) фуга

2) полонез

3) марш

4) токати

5) баркарола

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					

18. Визначте порядок розташування обов'язкових танців у старовинній сюїті: _

А) алеманда

Б) сарабанда

В) жига

Г) куранта

№ п/п	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

19. Поєднайте прізвища композиторів та назви жанрів, характерних для творчості даних композиторів:

А) Л.Бетховен 1) мазурка

Б) Ф.Шопен 2) поема

В) Й.-С.Бах 3) соната

Г) Ф.Ліст 4) рапсодія

Д) О.Скрябін 5) сюїта

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					

20. Зіставте кількість написаних фортепіанних сонат із прізвищем композитора

- А) Й.Гайдн
Б) В.-А.Моцарт
В) Л.Бетховен

- 1) 19
2) 32
3) більше 50-ти

№ п/п	А	Б	В
1			
2			
3			

Завдання 21–25 передбачають формулювання самостійної відповіді на поставлене питання. Відповідь має бути конкретною, лаконічною.

21. Назвіть провідні жанри клавірної та фортепіанної музики епохи класицизму

_____

22. Наведіть переклад слова “ноктюрн”

_____

23. Назвіть жанрові різновиди фортепіанної п’єси

_____

24. За яким тональним принципом співвідносяться головна та побічна партії у сонатному Allegro класичної сонати

_____

25. Назвіть автора фортепіанного циклу “Дитячий куточок”

_____

Завдання 26–27 мають творчий характер. Відповідь має бути розгорнутою, включати обґрунтування, висвітлювати власний погляд, особисте ставлення.

26. Прокоментуйте слова Г.Когана: “Соната Бетховена – будівля, соната Шуберта – дорога”

27. Назвіть відомі цикли фортепіанної музики для дітей, охарактеризуйте один із них за планом:

- тематика циклу;
- жанрові особливості;
- специфіка музичної мови композитора;
- найяскравіші п’єси циклу;
- педагогічна цінність циклу (навчально-виховний аспект).

ТЕСТ №4

“Мистецький тезаурус”

Завдання 1–10 мають два варіанти відповіді – *так* або *ні*. Підтвердіть або спростуйте твердження.

1. Історія фортепіанного мистецтва охоплює понад два століття.
2. Л.Армстронг – видатний джазовий піаніст.
3. Прізвище Асаф’єв – це псевдонім Ігоря Глебова.
4. Діапазон рояля дорівнює шести октавам.
5. Євтерпа – муза ліричної поезії та музики.
6. Й.Штрауса називають королем вальсу.
7. Слова “катехісис” і “катарсис” є синонімами.
8. Гліссандо – різновид мелізму.
9. Трактат М.Дилецького “Грамматика мусікійська” присвячений проблемам фортепіанного навчання.
10. В.Пухальський – перший ректор Київської консерваторії.

№ п/п	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Так										
Ні										

Завдання 11–15 мають чотири варіанти відповіді, необхідно обрати один із них – правильний.

11. Якому композитору присвячено ці слова: “Не струмок, океан повинно бути його ім’ям!”

А) Л.Бетховену

Б) Й.С.Баху

В) Ф.Лісту

Г) Д.Бортнянському

А	Б	В	Г

12. Як називається деталь органу, що відсутня у фортепіано?

А) педаль

Б) струна

В) труба

Г) клавіатура

А	Б	В	Г

13. “Від темряви – до світла, крізь боротьбу – до перемоги!” Кому з композиторів належить цей девіз:

А) Ф.Шопену

Б) А.Шнітке

В) Л.Бетховену

Г) О.Скрябіну

А	Б	В	Г

14. Значну частину творчої спадщини якого композитора складають фортепіанні ансамблі:

- А) *Ф.Шуберта*
- Б) *Й.Гайдна*
- В) *М.Лисенка*
- Г) *Г.Форе*

А	Б	В	Г

15. Хто з вказаних композиторів писав картини за мотивами своїх музичних творів?_

- А) *С.Рахманінов*
- Б) *О.Костін*
- В) *К.Дебюсі*
- Г) *М.Чюрльоніс*

А	Б	В	Г

Завдання 16–20 передбачають систематизацію матеріалу, що складає текст відповіді.

16. Визначте належність певного композитора відповідному стилю:

А) <i>класицизм</i>	1) <i>Г.Гендель</i>
Б) <i>імпресіонізм</i>	2) <i>М.Равель</i>
В) <i>бароко</i>	3) <i>А.Шёнберг</i>
Г) <i>романтизм</i>	4) <i>В.А.Моцарт</i>
Д) <i>експресіонізм</i>	5) <i>Й.Брамс</i>

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					

17. Встановіть відповідність між театром та країною:_

А) <i>Конвент-Гарден</i>	1) <i>Великобританія</i>
Б) <i>Ла Скала</i>	2) <i>Італія</i>
В) <i>Гранд-Опера</i>	3) <i>США</i>
Г) <i>Гарден Метрополітен</i>	4) <i>Франція</i>

№ п/п	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

18. Встановіть відповідність між інструментом та виконавцем:

А) Джон Булл	1) Саксофон
Б) Артуро Бенедетті Мікеланджело	2) Клавесин
В) Чарльз Паркер	3) Скрипка
Г) Володимир Співаков	4) Вьорджинел
Д) Ванда Ландовська	5) Фортепіано

№ п/п	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

19. Поєднайте події та імена:

А) Реформа нотного письма	1) Севаст'ян Ерар
Б) Відкриття Московської консерваторії	2) Ф.Мендельсон
В) Відродження музики Й.С.Баха	3) Гвідо д'Ареццо
Г) Створення механізму подвійної репетиції для рояля	4) М.Рубінштейн

№ п/п	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

20. Назвіть ім'я композиторів, зображених на портретах

1.....
2.....
3.....
4.....
5.....

6.....
7.....
8.....
9.....
10.....

Завдання 21–25 передбачають формулювання самостійної відповіді на поставлене питання. Відповідь має бути конкретною, лаконічною.

21. Назвіть автора висловлювання: “Музика – мистецтво інтонованого смислу”

22. Твори якого художника стали приводом для створення циклу М.Мусорського “Картинки з виставки”

23. Назвіть імена композиторів, у творчій спадщині яких є твори з назвою “Пори року”

24. Яке мистецтво називають “застиглою музикою”

25. Який твір надихнув Ф.Ліста на створення сонати “Після прочитання Данте”

Завдання 26–27 мають творчий характер. Відповідь має бути розгорнутою, включати обґрунтування, висвітлювати власний погляд, особисте ставлення.

26. Ще за часів античності визнавалися лікувальні властивості музики. Доведіть або спростуйте це твердження. Розкрийте суть поняття арт-терапія.

27. Прокоментуйте слова Р.Шумана: “...Освічений музикант може з такою ж користю вчитися на рафаелівській Мадонні, як художник на симфонії Моцарта...”

ТЕСТ №5

**“Музичний твір та проблеми
музично-виконавської інтерпретації”**

Завдання 1-10 мають два варіанти відповіді – *так* або *ні*. Підтвердіть або спростуйте твердження.

1. “Авторський текст” і “нотний текст” є ідентичними поняттями.
2. Правомірним є твердження про неприпустимість різних виконавських інтерпретацій певного музичного твору.
3. Музично-виконавська інтерпретація – це результат взаємодії композиторського і виконавського стилів.
4. Етап концертної готовності є одним з останніх етапів у роботі над музичним твором.
5. Гармонія у музичному творі вважається композиторським засобом виразності.
6. Застосування терміну “кульмінація” є недоречним відносно таких понять, як фраза, період, частина.
7. Агогіка вважається виконавським засобом виразності.
8. Редакція нотного тексту відбиває художньо-естетичні норми відповідного часу.
9. Аплікатура й аподжиатура є синонімами.
10. Поняття “перспектива” є недоречним відносно музичного твору.

№ п/п	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Так										
Ні										

Завдання 11–15 мають чотири варіанти відповіді, необхідно обрати один із них – правильний.

11. Яке з вказаних слів кардинально відрізняється від інших за значенням?

А) *інтродукція*

Б) *інтермедія*

В) *інтерлюдія*

Г) *інтермецо*

А	Б	В	Г

12. Визначте виконавський засіб виразності:

А) *метро-ритм*

Б) *гармонія*

В) *фактура*

Г) *динаміка*

А	Б	В	Г

13. Чим зумовлена відсутність детальних авторських вказівок в оригінальних текстах творів Й.С.Баха?

А) *складністю друкування нотних текстів*

Б) *специфікою музичних інструментів*

В) *виконавськими традиціями*

Г) *особливостями стилю композитора*

А	Б	В	Г

14. Виконавська інтерпретація передбачає:

А	Б	В	Г

- А) довільне тлумачення нотного тексту
- Б) буквальне відображення авторського тексту
- В) творче втілення авторської ідеї
- Г) ретельне наслідування виконавським традиціям

15. Яка з цих назв не відноситься до мелізмів:

- А) мордент
- Б) групето
- В) триоль
- Г) трель

А	Б	В	Г

Завдання 16–20 передбачають систематизацію матеріалу, що складає текст відповіді.

16. Розташуйте за критерієм зростання складності виконання клавирні твори Й.С.Баха:

- А) Зошит А.-М.Бах
- Б) ДТК
- В) Інвенції
- Г) Маленькі прелюдії та фуги

№ п/п	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

17. Які виконавські якості є найважливішими для виконання творів цих композиторів:

- А) Ф.Ліст
- Б) Й.С.Бах
- В) К.Дебюссі
- Г) Ф.Шопен
- 1) Володіння прийомами пластичного звуковедення
- 2) Володіння октавною технікою
- 3) Володіння різноманітними прийомами педалізації
- 4) Володіння прийомами диференціації фактури

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

18. Визначте компонент фортепіанного твору, що не підлягає виконавській інтерпретації:

- А) звуковисотність
- Б) темп
- В) мелізми
- Г) педалізація

А	Б	В	Г

19. Визначте відповідність між формами музичного твору та їх структурними компонентами:

-
- A) *рондо*   1) *тема*
Б) *варіації*   2) *інтермедія*
В) *фуга*   3) *рефрен*
Г) *соната*   4) *побічна партія*

№ п/п	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

20. Визначте відповідність між прізвищами композиторів та редакторів їх творів

- А) *Й.С.Бах*   1) *А.Шнабель*
Б) *В.А.Моцарт*   2) *Ф.Бузоні*
В) *Л.Бетховен*   3) *І.Падеревський*
Г) *Ф.Шопен*   4) *В.Вайсман та К.Мартінсен*

№ п/п	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

Завдання 21–25 передбачають формулювання самостійної відповіді на поставлене питання. Відповідь має бути конкретною, лаконічною.

21. Назвіть три основні форми існування музичного твору

---

22. Дайте тлумачення слова “urtext”

---

23. До творів якого композитора у виконавській практиці застосовується поняття “терасоподібна динаміка”

---

24. Визначте три способи роботи над виразним звучанням поліфонічної фактури

---

25. Назвіть основні різновиди педалізації

Завдання 26–27 мають творчий характер. Відповідь має бути розгорнутою, включати обґрунтування, висвітлювати власний погляд, особисте ставлення.

26. Чому, за словами Є.Лібермана, “того чи іншого автора раптом або поступово починали грати по-новому”.

27. Прокоментуйте думку О.Ніколаєва про те, що нотний текст “такий же далекий від реального звучання, як топографічна карта від пейзажу”.

ТЕСТ №6

“Творчість видатних композиторів”

Завдання 1–10 мають два варіанти відповіді – *так* або *ні*. Підтвердіть або спростуйте твердження.

1. Й.С.Бах, Г.Гендель та Д.Скарлатті народилися в один рік.
2. В.А.Моцарт – все життя залишався придворним музикантом.
3. Жорж Санд – співвітчизник Ф.Шопена.
4. О.Скрябіну був притаманний кольоровий слух.
5. С.Прокоф'єв помер в один день з Й.Сталіним.
6. К.Черні був учнем Л.Бетховена.
7. С.Рахманінов написав 24 етюдів для фортепіано.
8. Г.Сасько – польський композитор ХХ ст.
9. Антонін Дворжак – автор джазових етюдів.
10. Й.Гайдн, В.А.Моцарт, Л.Бетховен є представниками Віденської класичної школи.

№ п/п	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Так										
Ні										

Завдання 11–15 мають чотири варіанти відповіді, необхідно обрати один із них – правильний.

11. Про кого з композиторів Р.Шуман сказав: “Шапки геть, панове, перед вами геній!”

- А) В.А.Моцарт
- Б) Ф.Шопен
- В) Й.Брамс
- Г) Ф.Ліст

А	Б	В	Г

12. Хто з відомих музикантів підписував свої музично-критичні статті ім'ям Флорестан або Евзебій:

- А) О.Серов
- Б) Р.Шуман
- В) К.Шимановський
- Г) М.Скорик

А	Б	В	Г

13. Прелюдії якого композитора мають програмні назви

- А) Ф.Шопена
- Б) О.Скрябіна
- В) Л.Ревуцького
- Г) К.Дебюссі

А	Б	В	Г

14. Ім'я якого композитора носить Національна музична академія України?

- А) М.Лисенка

- Б) *В. Косенка*
 В) *П. Чайковського*
 Г) *С.Рахманінова*

А	Б	В	Г

15. Батько якого композитора українського походження навчався у Ніжинському ліцеї?_

- А) *І.Стравінського*
 Б) *М.Лисенка*
 В) *В.Барвінського*
 Г) *Б.Фільц*

А	Б	В	Г

Завдання 16–20 передбачають систематизацію матеріалу, що складає текст відповіді.

16. Розташуйте імена композиторів, дотримуючись хронологічного порядку щодо часу їх творчої діяльності: _

- А) *В.Птушкін*
 Б) *Д.Скарлатті*
 В) *Й.Брамс*
 Г) *Д.Шостакович*
 Д) *Л.Бетховен*

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					

17. Поєднайте прізвища музикантів, які змагалися між собою у виконавській майстерності:

- А) *Й.С.Бах*
 Б) *В.А.Моцарт*
 В) *Ф.Ліст*
 Г) *Л.Бетховен*

- 1) *Л.Маршан*
 2) *М.Клементі*
 3) *С.Тальберг*
 4) *Д.Штейбельт*

№ п/п	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

18. Поєднайте прізвища композиторів-сучасників:

А) <i>С.Рахманінов</i>	1) <i>О.Скрябін</i>
Б) <i>В.Сільвестров</i>	2) <i>Ф.Куперен</i>
В) <i>П.Чайковський</i>	3) <i>Е.Гріг</i>
Г) <i>Й.Гайдн</i>	4) <i>Б.Бортнянський</i>
Д) <i>Г.Гендель</i>	5) <i>А.Шнітке</i>

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					

19. До творів яких з вказаних письменників (поетів) зверталися ці композитори:

А) <i>Ф.Ліст</i>	1) <i>Г.Ібсен</i>
Б) <i>Л.Бетховен</i>	2) <i>Й.Гьоте</i>
В) <i>Е.Гріг</i>	3) <i>Ф.Петрарка</i>
Г) <i>Р.Шуман</i>	4) <i>Е.Т.А.Гофман</i>

№ п/п	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

20. Встановіть відповідність між прізвищами композиторів та персонажами їх творів:

А) <i>П.Чайковський</i>	1) <i>Дід Мороз</i>
Б) <i>К.Дебюссі</i>	2) <i>Гном</i>
В) <i>Р.Шуман</i>	3) <i>Сольвейг</i>
Г) <i>М.Мусоргський</i>	4) <i>Маленький чабанець</i>
Д) <i>Е.Гріг</i>	5) <i>Мама</i>

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					

Завдання 21–25 передбачають формулювання самостійної відповіді на поставлене питання. Відповідь має бути конкретною, лаконічною.

21. Назвіть прізвище цих композиторів: Вільгельм Фрідеман, Йоганн Крістіан, Карл Філіп Емануїл

---

22. Наведіть авторський варіант назви п'єс “Ранкові роздуми” та “Хор” зі збірки П.Чайковського “Дитячий альбом”

---

23. Образ якого видатного композитора розкрито в опері М.Римського-Корсакова, маленькій трагедії О.Пушкіна, кінофільмі М.Формана

---

24. У якій країні закінчився життєвий і творчий шлях С.Рахманінова

---

25. Назвіть автора сюїти “Граю джаз!”

Завдання 26–27 мають творчий характер. Відповідь має бути розгорнутою, включати обґрунтування, висвітлювати власний погляд, особисте ставлення.

26. Прокоментуйте слова Г.Чичеріна “Джоконда є музикою Моцарта у барвах”.

27. Дайте словесний портрет свого улюбленого композитора:

- визначте його унікальність;
- згадайте цікаві факти його біографії;
- назвіть найкращі твори;
- поясніть причину своєї прихильності до його музики.

“Музична термінологія”

Завдання 1–10 мають два варіанти відповіді – *так* або *ні*. Підтвердіть або спростуйте твердження.

1. Терміни “ritenuto” і “ritardando” означають поступове уповільнення темпу.
2. Полонез і полька – танці польського походження.
3. Слово “динаміка” означає силу звучання музики.
4. Кейк-уок у перекладі з англійської “похід за пирогом”.
5. Екзерсис – вправа для розвитку техніки.
6. Фермата використовується тільки наприкінці твору.
7. Andantino повільніше ніж andante.
8. Темперація передбачає вирівнювання інтервальних співвідношень між ступенями музичного звукоряду.
9. Мануал – це клавіатура для рук.
10. Слова “рубато” і “рулада” є синонімами.

№ п/п	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Так										
Ні										

Завдання 11–15 мають чотири варіанти відповіді, необхідно обрати один із них – правильний.

11. Який з указаних термінів означає уповільнення руху: _

- A) *meno mosso*
- B) *poco a poco*
- B) *sempre*
- Г) *semplice*

А	Б	В	Г

12. Який з указаних термінів стосується характеристики емоційного стану:

- A) *con fuoco*
- Б) *con moto*
- В) *con tinto*
- Г) *con comodo*

А	Б	В	Г

13. Вкажіть правильне значення терміну “attacca”:

- A) різновид штриха *staccato*
- Б) безперервний перехід до наступної частини
- В) прискорення темпу
- Г) акцентування звуку

А	Б	В	Г

14. Визначте правильний переклад слова “акомпанемент”:_

- A) доповнювати
- Б) підкреслювати
- В) супроводжувати
- Г) поєднувати

А	Б	В	Г

15. Який термін є похідним від слова “звучати”_

- А) *soprano*
- Б) *solist*
- В) *сюїта*
- Г) *соната*

А	Б	В	Г

Завдання 16–20 передбачають систематизацію матеріалу, що складає текст відповіді.

16. Упорядкуйте темпи за зростанням їх швидкості: _

- А) *lento*
- Б) *allegro*
- В) *allegretto*
- Г) *moderato*
- Д) *andante*

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					

17. Встановіть відповідність між символом та його значенням: _

- А) *sf*
  - Б) *sva*-----
  - В) *mf*
  - Г) *Ped*
  - Д) ✖
  - Е)
- 1) акцентуючи окремі звуки
  - 2) підвищення звука на тон
  - 3) виконання на октаву вище
  - 4) напівголосно
  - 5) мордент
  - 6) натиснути праву педаль

№ п/п	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						
5						
6						

18. У якому рядку всі терміни вказують на емоційне забарвлення: _

- А) *energico, maestoso, con anima*
- Б) *molto, marcato, semplice*
- В) *da capo, grave, meno mosso*
- Г) *moderato, dolce, cantabile*
- Д) *grazioso, lento, sempre*

А	Б	В	Г

19. Поєднайте, близькі за значенням терміни:

- А) *tranquillo*   1) *allegro*
- Б) *lesto*   2) *a tempo*
- В) *tempo I*   3) *con anima*
- Г) *animato*   4) *andante*
- Д) *sotto voce*   5) *mezzo forte*

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					

20. Зіставте протилежні за значенням терміни:

А) <i>meno</i>	1) <i>a poco</i>
Б) <i>sostenuto</i>	2) <i>senza</i>
В) <i>con</i>	3) <i>subito</i>
Г) <i>poco a poco</i>	4) <i>piu</i>
Д) <i>molto</i>	5) <i>agitato</i>

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					

Завдання 21–25

передбачають формулювання самостійної відповіді на поставлене питання. Відповідь має бути конкретною, лаконічною.

21. Наведіть переклад і значення слова “інвенція”

---

22. В авторських текстах композиторів якої доби відсутні термінологічні позначення. Поясніть причини їх відсутності.

---

23. Розкрийте сутність поняття “тезаурус”

---

24. Що означає префікс “а” у слові “атональний”. Творчістю яких композиторів атональна музика представлена у мистецтві ХХ ст.?

---

25. Наведіть переклад терміну “*una corda*”.

Завдання 26–27 мають творчий характер. Відповідь має бути розгорнутою, включати обґрунтування, висвітлювати власний погляд, особисте ставлення.

26. Використовуючи музичну термінологію, охарактеризуйте п’єсу “Пролісок” із циклу П. Чайковського “Пори року”.

27. Обґрунтуйте правомірність використання у музичній практиці “позамузичної” термінології, наприклад: “прозорий звук”, “ніжний тембр”, “перспектива звучання” тощо.

ТЕСТ №8

Завдання 1–3 мають по чотири варіанти відповіді, із яких тільки одна є правильною.

1. Хто вважається одним із перших творців фортепіано?

- A) Антоніо Страдіварі
- Б) Бартоломео Христоворі
- В) Мауро Джуліані
- Г) Фридрих Бушман

А	Б	В	Г

2. Представником якого стильового напрямку є В.А.Моцарт?

- A) класицизму
- Б) експресіонізму
- В) неокласицизму
- Г) романтизму

А	Б	В	Г

3. Визначте правильний переклад слова “фуга”:

- A) “біг”
- Б) “рух”
- В) “багатоголосся”
- Г) “вправа”

А	Б	В	Г

Завдання 4–6 передбачають систематизацію матеріалу, що складає текст відповіді.

4. Визначте відповідність між жанрами та їх характерними ознаками:

- A) елегія
  - Б) марш
  - В) ноктюрн
- 1) мінорний лад
  - 2) пластична мелодія
  - 3) пунктирний ритм

№ п/п	А	Б	В
1			
2			
3			

5. Визначте відповідність між поняттям та його значенням:

- A) інтерпретація
  - Б) аранжування
  - В) транспозиція
- 1) перенесення музичного твору з однієї тональності в іншу;
  - 2) процес звукової реалізації нотного тексту;
  - 3) перекладення музичного твору для іншого складу виконавців

№ п/п	А	Б	В
1			
2			
3			

6. Поєднайте назву стилю та відповідну йому стильову ознаку_____

А) альтерована гармонія	1) класицизм
Б) простота фактури	2) романтизм
В) колористичні ефекти	3) імпресіонізм

№ п/п	А	Б	В
1			
2			
3			

Завдання 7–9 зорієнтовані на перевірку знань з музичної термінології.

7. Визначте найшвидший серед указаних темпів:

- А) *lento*
 Б) *andante*
 В) *moderato*
 Г) *allegretto*

А	Б	В	Г

8. Визначте відповідність між терміном і його перекладом:

А) <i>sostenuto</i>	1) жваво
Б) <i>morendo</i>	2) стримано
В) <i>vivo</i>	3) завмираючи

№ п/п	А	Б	В
1			
2			
3			

9. Наведіть 3 терміни, що вказують на емоційне забарвлення виконання

Завдання 10–12 передбачають формулювання відповіді на поставлене питання.

10. Назвіть час виникнення (дату або століття) виникнення фортепіано

11. Назвіть прізвища композиторів – представників віденського класицизму

12. Дайте характеристику жанру “ноктюрн”

Завдання 13 має творчий характер. Передбачається розгорнута відповідь, що включає обґрунтування, висвітлення власного погляду, особистого ставлення.

Створіть словесний портрет свого улюбленого композитора. Обґрунтуйте свій вибір.

ТЕСТ №9

Завдання 1–3 мають по чотири варіанти відповіді, із яких тільки одна є правильною.

1. Який із вказаних інструментів не входить до групи струнних клавішних інструментів:

- А) *клавікорд*
- Б) *фортепіано*
- В) *орган*
- Г) *клавесин*

А	Б	В	Г

2. У якому столітті набуває розквіту стиль романтизму:

- А) *друга пол. XX ст.*
- Б) *XVII ст.*
- В) *XIX ст.*
- Г) *перша пол. XVIII ст.*

А	Б	В	Г

3. Який із вказаних танців не вважається обов'язковим для старовинної сюїти:

- А) *алеманда*
- Б) *сарабанда*
- В) *куранта*
- Г) *вальс*

А	Б	В	Г

Завдання 4–6 передбачають систематизацію матеріалу, що складає текст відповіді.

4. Встановіть відповідність перекладу слів:

- А) *інвенція* 1) *несподіваний*
- Б) *імпровізація* 2) *винахід*
- В) *перерва* 3) *інтермецо*

№ п/п	А	Б	В
1			
2			
3			

5. Визначте хронологічну наступність стильових епох:

- А) *неокласицизм*
- Б) *бароко*
- В) *романтизм*

№ п/п	А	Б	В
1			
2			
3			

6. Встановіть відповідність між словом та його значенням:

- А) *глісандо* 1) *ритмічна фігура*
- Б) *групето* 2) *мелізм*
- В) *квінтоль* 3) *виконавський прийом*

№ п/п	А	Б	В
1			
2			
3			

Завдання 7–9 зорієнтовані на перевірку знань з музичної термінології

7. Визначте термін, що вказує на посилення певного аспекту звучання

- A) *con*
 Б) *piu*
 В) *sempre*
 Г) *simile*

А	Б	В	Г

8. Визначте відповідність між терміном і його перекладом

- A) *dolce* 1) *урочисто*
 Б) *grave* 2) *важко*
 В) *maestoso* 3) *ніжно*

№ п/п	А	Б	В
1			
2			
3			

9. Наведіть 3 терміни, що вказують на агогічні нюанси

Завдання 10–12 передбачають формулювання відповіді на поставлене питання.

10. Назвіть прізвища сучасних українських композиторів – авторів фортепіанної музики

---

11. Визначте основні структурні компоненти сонатного *allegro* класичної сонати

---

12. Назвіть відомі фортепіанні конкурси

Завдання 13 має творчий характер. Передбачається розгорнута відповідь, що включає обґрунтування, висвітлення власного погляду, особистого ставлення.

Розкрийте образний зміст улюбленого твору. Визначте домінуючі засоби виразності, обґрунтуйте їх необхідність для створення даного образу.

ТЕСТ №10

Завдання 1–3 мають по чотири варіанти відповіді, із яких тільки одна є правильною.

1. У якому з вказаних музичних конкурсів приймають участь тільки піаністи:

- А) імені М.Лонг-Ж.Тибо
- Б) імені Ф.Шопена
- В) імені Р.Шумана
- Г) імені П.Чайковського

А	Б	В	Г

2. Хто з вказаних композиторів є сучасником В.А.Моцарта?

- А) М.Клементи
- Б) Ф.Шуберт
- В) Д.Скарлатті
- Г) М.Равель

А	Б	В	Г

3. Яке тональне співвідношення головної та побічної партій є характерним для класичної сонати:

- А) основна тональність – тональність домінанти (T–D)
- Б) довільний вибір тональностей
- В) основна тональність – тональність субдомінанти (T–S)
- Г) основна тональність – тональність подвійної домінанти (T–DD)

А	Б	В	Г

Завдання 4–6 передбачають систематизацію матеріалу, що складає текст відповіді.

4. Визначте відповідність між творами та його авторами:

А) “Карнавал”	1) П.Чайковський
Б) “Картинки з виставки”	2) М.Мусоргський
В) “Пори року”	3) Р.Шуман

№ п/п	А	Б	В
1			
2			
3			

5. Встановіть відповідність між жанрами та їх структурними компонентами:

А) протиставлення	1) рондо
Б) рефрен	2) сонатне Allegro
В) побічна партія	3) фуга

№ п/п	А	Б	В
1			
2			
3			

6. Визначте хронологічну наступність творчої діяльності композиторів:

- А) К.Дебюссі
 Б) Й.Брамс
 В) Ф.Шуберт

№ п/п	А	Б	В
1			
2			
3			

Завдання 7–9 зорієнтовані на перевірку знань з музичної термінології.

7. Визначте термін, що вказує на якість звуку:

- А) *cantabile*
 Б) *allegretto*
 В) *da capo*
 Г) *appassionato*

А	Б	В	Г

8. Визначте відповідність між терміном і його перекладом

- А) *tranquillo* 1) з душею
 Б) *con anima* 2) виразно
 В) *espressivo* 3) спокійно

№ п/п	А	Б	В
1			
2			
3			

9. Наведіть 3 терміни, що вказують на повільну швидкість звучання.

Завдання 10–12 передбачають формулювання відповіді на поставлене питання.

10. За яким тональним принципом розташовані твори ДТК?

---

11. Назвіть композиторів – авторів фортепіанних циклів для дітей.

---

12. Розкажіть про еволюцію жанру “прелюдія”.

Завдання 13 має творчий характер. Передбачається розгорнута відповідь, що включає обґрунтування, висвітлення власного погляду, особистого ставлення.

Зробіть виконавський аналіз твору своєї навчальної програми, запропонуйте методичні прийоми роботи над ним.

ВІДПОВІДІ ДО ТЕМАТИЧНИХ ТЕСТІВ

ТЕСТ №1 “Фортепіано та його творці”

Завдання 1–10

№ п/п	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Так		×			×	×		×	×	×
Ні	×		×	×			×			

Завдання 11–15

11

А	Б	В	Г
	×		

12

А	Б	В	Г
		×	

13

А	Б	В	Г
		×	

14

А	Б	В	Г
		×	

15

А	Б	В	Г
×			

Завдання 16–20

16

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1			×		
2	×				
3				×	
4		×			
5					×

17

№ п/п	А	Б	В	Г	Д	Е
1	×					
2				×		
3					×	
4						×
5			×			
6		×				

18

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1	×				
2					×
3			×		
4		×			
5				×	

19

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					×
2				×	
3		×			
4	×				
5			×		

20

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					×
2	×				
3				×	
4			×		
5		×			

Завдання 21–25

21. До рояля.

22. Клавійно-струнної групи.

23. Створення фортепіано.

24. 1) узагальнена назва клавійно-струнних інструментів;

2) нотний переклад музично-сценічного твору (опери, ораторії, симфонії тощо).

25. “Королівський”.

ТЕСТ №2 “Музичний стиль”

Завдання 1–10

№ п/п	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Так	×		×		×			×		
Ні		×		×		×	×		×	×

Завдання 11–15

11

А	Б	В	Г
	×		

12

А	Б	В	Г
×			

13

А	Б	В	Г
	×		

14

А	Б	В	Г
			×

15

А	Б	В	Г
×			

Завдання 16–20

16

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1		×			
2	×				
3			×		
4				×	
5					×

17

№ п/п	А	Б	В	Г
1	×			
2		×		
3				×
4			×	

18

№ п/п	А	Б	В	Г
1	×			
2		×		
3				×
4			×	

19

А	Б	В	Г
	×		

20

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					×
2			×		
3	×				
4		×			
5				×	

Завдання 21–25

21. Ж.Ф.Рамо, Ф.Куперен.

22. У перекладі з франц. – “враження”.

23. Модернізм від “новий”, “сучасний” – термін, який вживають для характеристики художніх напрямків (явищ), що відійшли від естетичних критеріїв та традицій класичного мистецтва.

24. Й.С.Баха.

25. Відтворення у мистецтві характерних рис певного стилю або твір, що наслідує певний стиль (“Шопен”, “Паганіні” з циклу “Карнавал” Р.Шумана).

ТЕСТ №3 “Музичний жанр”

Завдання 1–10

№ п/п	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Так	×		×	×			×			
Ні		×			×	×		×	×	×

Завдання 11–15

11

А	Б	В	Г
×			

12

А	Б	В	Г
	×		

13

А	Б	В	Г
	×		

14

А	Б	В	Г
×			

15

А	Б	В	Г
			×

Завдання 16–20

16

№ п/п	А	Б	В	Г
1	×			
2			×	
3		×		
4				×

17

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1		×			
2	×				
3			×		
4				×	
5					×

18

№ п/п	А	Б	В	Г
1	×			
2				×
3		×		
4			×	

19

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1		×			
2					×
3	×				
4				×	
5			×		

20

№ п/п	А	Б	В
1		×	
2			×
3	×		

Завдання 21–25

21. Соната.

22. “Нічний”.

23. Прелюдія, баркарола, мазурка, вальс, ноктюрн, експромт, токато, скерцо.

24. Нормою є таке співвідношення: Т–D – у мажорних сонатах; Т–D або t–III ст. – для мінорних сонат.

25. Клод Дебюссі.

ТЕСТ №4 “Мистецький тезаурус”**Завдання 1–10**

№ п/п	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Так	×				×	×				×
Ні		×	×	×			×	×	×	

Завдання 11–15**11**

А	Б	В	Г
	×		

12

А	Б	В	Г
		×	

13

А	Б	В	Г
		×	

14

А	Б	В	Г
×			

15

А	Б	В	Г
			×

Завдання 16–20**16**

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1			×		
2		×			
3					×
4	×				
5				×	

17

№ п/п	А	Б	В	Г
1	×			
2		×		
3				×
4			×	

18

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1			×		
2					×
3				×	
4	×				
5		×			

19

№ п/п	А	Б	В	Г
1				×
2			×	
3	×			
4		×		

20

1. В.А.Моцарт	6. С.Прокоф'єв
2. Й.С.Бах	7. М.Мусоргський
3. Л.Бетховен	8. Й.Гайдн
4. Ф.Шопен	9. М.Глінка
5. К.Дебюссі	10. М.Скорик

Завдання 21–25

21. Б.Асаф'єв.
22. Віктора Гартмана.
23. Й.Гайдн, А.Вівальді, П.Чайковський.
24. Архітектуру.
25. Данте Аліг'єрі “Божественна комедія”.

ТЕСТ №5 *“Музичний твір та проблеми музично-виконавської інтерпретації”*

Завдання 1–10

№ п/п	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Так			×	×	×		×	×		
Ні	×	×				×			×	×

Завдання 11–15

11

А	Б	В	Г
×			

12

А	Б	В	Г
			×

13

А	Б	В	Г
		×	

14

А	Б	В	Г
		×	

15

А	Б	В	Г
		×	

Завдання 16–20

16

№ п/п	А	Б	В	Г
1	×			
2				×
3			×	
4		×		

17

№ п/п	А	Б	В	Г
1				×
2	×			
3			×	
4		×		

18

А	Б	В	Г
×			

19

№ п/п	А	Б	В	Г
1		×		
2			×	
3	×			
4				×

20

№ п/п	А	Б	В	Г
1			×	
2	×			
3				×
4		×		

Завдання 21–25

21. Музичний твір існує у вигляді нотного тексту, музично-виконавської інтерпретації, у вигляді музично-слухових уявлень.

22. Термін “urtext” означає оригінальний, не редагований текст.

23. До творів композиторів, які писали музику для клавесину, клавікорду, зокрема до творів Й.С.Баха.

24. 1) виконання окремо партії кожного голосу; 2) виконання парами голосів; 3) рельєфне звучання (за рахунок динаміки, артикуляції, тембру тощо) окремого голосу при виконанні всієї фактури твору.

25. Пряма, запізнююча, передуюча, неповна педаль.

ТЕСТ №6 “Творчість видатних композиторів”**Завдання 1–10**

№ п/п	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Так	×			×	×	×				×
Ні		×	×				×	×	×	

Завдання 11–15**11**

А	Б	В	Г
	×		

12

А	Б	В	Г
	×		

13

А	Б	В	Г
			×

14

А	Б	В	Г
		×	

15

А	Б	В	Г
×			

Завдання 16–20**16**

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1		×			
2					×
3			×		
4				×	
5	×				

17

№ п/п	А	Б	В	Г
1	×			
2		×		
3			×	
4				×

18

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1	×				
2					×
3			×		
4				×	
5		×			

19

№ п/п	А	Б	В	Г
1			×	
2		×		
3	×			
4				×

20

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1			×		
2				×	
3					×
4		×			
5	×				

Завдання 21–25

21. Бах.

22. “Ранкова молитва”, “У церкві”.

23. В.А.Моцарта.

24. США.

25. Геннадій Сасько.

ТЕСТ №7 “Музична термінологія”

Завдання 1–10

№ п/п	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Так	×		×	×	×			×	×	
Ні		×				×	×			×

Завдання 11–15

11

А	Б	В	Г
×			

12

А	Б	В	Г
×			

13

А	Б	В	Г
	×		

14

А	Б	В	Г
		×	

15

А	Б	В	Г
			×

Завдання 16–20

16

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1	×				
2					×
3				×	
4			×		
5		×			

17

№ п/п	А	Б	В	Г	Д	Е
1	×					
2					×	
3		×				
4			×			
5						×
6				×		

18

А	Б	В	Г
×			

19

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1		×			
2			×		
3				×	
4	×				
5					×

20

№ п/п	А	Б	В	Г	Д
1					×
2			×		
3				×	
4	×				
5		×			

Завдання 21–25

21. Від слова “вигадка”, “винахід”. Невелика дво- або триголосна поліфонічна п’еса.
22. Здебільшого у творах композиторів докласичної, частково класичної доби. Майже до кінця XVIII ст. виконавство не було виокремлено у самостійний вид діяльності, композитори самі виконували власні твори або імпровізації на певні музичні теми, відповідно не було потреби вписувати у нотному тексті авторські вказівки.
23. У перекладі “скарб”. У методичній літературі вживається поняття “мистецький тезаурус” – запас інформації, вражень, асоціацій, які забезпечують сприйняття та переосмислення змісту художнього (музичного) твору.
24. Префікс “а” означає відсутність, атональний – відсутність тональності, музика, де відсутній визначений тональний центр. Ч.Айвз, А.Шьонберг, А.Берг, А.Веберн.
25. “Одна струна” – так позначається застосування лівої педалі на фортепіано.

ТЕСТ №8

Завдання 1–3

1

А	Б	В	Г
	×		

2

А	Б	В	Г
×			

3

А	Б	В	Г
×			

Завдання 4–6

4

№ п/п	А	Б	В
1	×		
2			×
3		×	

5

№ п/п	А	Б	В
1			×
2	×		
3		×	

6

№ п/п	А	Б	В
1		×	
2	×		
3			×

Завдання 7–9

7

А	Б	В	Г
			×

8

№ п/п	А	Б	В
1			×
2	×		
3		×	

9 1) appassionato; 2) dolce; 3) con brio

Завдання 10–12

10. XVIII.

11. Й.Гайдн, В.А.Моцарт, Л.Бетховен.

12. Ноктюрн від. “нічний” – п’еса лірико-споглядального характеру, з наспівною мелодією, гамофоно-гармонічною фактурою. Виконуючи функції дивертисмента у музиці композиторів XVIII – поч. XIX ст., у творчості Дж.Філда ноктюрн набуває статусу самостійної п’еси, у Ф.Шопена цей жанр перетворюється на надзвичайно змістовну, сповнену емоційності, проникливої виразності інструментальну п’есу.

ТЕСТ №9

Завдання 1–3

1

А	Б	В	Г
		×	

2

А	Б	В	Г
		×	

3

А	Б	В	Г
			×

Завдання 4–6

4

№ п/п	А	Б	В
1		×	
2	×		
3			×

5

№ п/п	А	Б	В
1		×	
2			×
3	×		

6

№ п/п	А	Б	В
1			×
2		×	
3	×		

Завдання 7–9

7

А	Б	В	Г
	×		

8

№ п/п	А	Б	В
1			×
2		×	
3	×		

9. 1) *piu lento*; 2) *meno mosso*; 3) *stringendo***Завдання 10–12**

10. М.Степаненко, Л.Шукайло, Б.Фільц, Г.Сасько, О.Костін, М.Скорик, В.Птушкін.

11. Структура сонатного *allegro* класичної сонати передбачає наявність обов'язкових трьох розділів: експозиція, розробка, реприза, можливим є наявність коди. Обов'язковим є також наявність таких партій: головна, побічна, зв'язуюча, заключна.

12. Конкурси ім. С.Ріхтера, ім. В.Горовця, ім. Ф.Шопена, ім. П.Чайковського, ім. королеви Єлизавети, ім. Р.Шумана.

ТЕСТ №10**Завдання 1–3**

1

А	Б	В	Г
	×		

2

А	Б	В	Г
×			

3

А	Б	В	Г
×			

Завдання 4–6

4

№ п/п	А	Б	В
1			×
2		×	
3	×		

5

№ п/п	А	Б	В
1		×	
2			×
3	×		

6

№ п/п	А	Б	В
1			×
2		×	
3	×		

Завдання 7–9

7

А	Б	В	Г
×			

8

№ п/п	А	Б	В
1		×	
2			×
3	×		

9. 1) *lento*; 2) *adagio*; 3) *largo***Завдання 10–12**

10. За принципом хроматичної гами. Починаючи з Прелюдій та фуг До-мажор (№1) і до-мінор (№2), тональності кожних двох (однойменних) наступних прелюдій та фуг відрізняються від попередніх на півтона: До-дієз-мажор №3 та до-дієз-мінор №4 і т.ін.

11. П.Чайковський, В.Косенко, С.Прокоф'єв, Л.Шукайло, К.Дебюссі, Г.Сасько.

12. Виконуючи функції вступного розділу до основного твору, прелюдія з часом (XVII–XVIII ст.) набуває статусу самостійної п'єси. У XIX ст. прелюдія стає одним із провідних жанрів, виникають цикли прелюдій (Ф.Шопен, О.Скрябін, Д.Шостакович). У XX ст. жанр прелюдії набуває різнобічного трактування (як вступ, самостійний твір, розгорнута композиція).

ЗРАЗКИ ТВОРЧИХ РОБІТ

ТЕСТ №8

Завдання 13

МОЦАРТ В.А.

У сузір'ї видатних композиторів ім'я В.А.Моцарта сяє найяскравіше. Вирізняючись життєвою правдивістю, оптимізмом, високим гуманізмом, твори композитора вже понад двох століть привертають увагу мільйонів людей усіх країн. Моцарт прийшов у світ музики як дитина-вундеркінд, легенди про диво-хлопчика свого часу облетіли всю Європу. З легендою пов'язана і смерть геніального музиканта. Міф про отруєння композитора завжди приваблював видатних художників – О.Пушкіна, М.Римського-Корсакова, М.Формана, Д.Вейса, Ю.Воронова. Та за цікавою сюжетною фабулою криється глибоке розуміння сутності творчості Моцарта, проникнення до його світу – світу людської доброти, людського тепла, кришталевої чистоти.

Упродовж всієї історії свого існування музика композитора трактувалася по-різному: Моцарт-Аполлон, Моцарт-італієць, Моцарт-сонячний юнак. З часом приходить розуміння Моцарта як найбільш складного з усіх композиторів у світовій історії. Простота музичної мови, прозорість фактури, характерні для творів Моцарта, справляють враження, що виконання цієї музики не потребує особливих зусиль. Проте саме тут криється одна з найскладніших проблем її музично-виконавської інтерпретації, адже непросто у небагатьох звуках втілити неймовірне багатство музичних образів.

Залишивши світ у розквіті творчих сил (1756–1791), композитор написав понад 600 творів різних жанрів. Фортепіанним творам у спадщині композитора належить вагоме місце: дев'ятнадцять сонат, близько тридцяти концертів, варіації, рондо, фантазії, п'єси. Складаючи важливу частину фортепіанного навчання, ці твори входять як до репертуару учнів музичних освітніх закладів, так і до концертних програм видатних піаністів.

Ставши символом геніальності та високої моральності, музика Моцарта назавжди залишиться камертоном для найкращих людських почуттів – щирості, милосердя, доброти, любові...

ТЕСТ №9

Завдання 13

ХОРАЛЬНА ПРЕЛЮДІЯ BWV Anh.73. Й.С.БАХ.

Прелюдія фа-мінор є обробкою одного з протестантських хоралів, що виконувалися під час церковної служби. Її музичний зміст тісно пов'язаний зі смислом та образною сферою тексту хоралу. Відомо, що саме у хоральних творах найбільше виявляється символіка музичної мови композитора. У редакції Ф.Бузоні наводиться строфа з тексту “Ich ruf^e zu dir, Herr Jesu Christ” (“Благаю до тебе, Господь Ісус Христос”), що дозволяє виконавцеві точніше і глибше розкрити художню ідею твору. Надзвичайно гармонійно вписується музика прелюдії у фільм А.Тарковського “Соляріс”, фільм про сенс людського буття, людську совість, людські цінності.

Хорал, покладений в основу прелюдії, використовувався у розділах церковної служби, присвячених життю і стражданню Христа. Тематиці твору повністю підпорядковані засоби музичної виразності. Відомо, що тональність фа-мінор обиралася Бахом для втілення піднесено-скорботних образів. Використання середнього регістру для звучання мелодії додає їй теплоти і виразності, подібної до людського голосу. Мірний поступ басової лінії спочатку в октавному, а потім в акордовому викладі, підкреслюючи регістровий контраст крайніх фактурних пластів, посилює піднесеність звучання мелодії. Пластична лінія середнього плану, заповнюючи часовий простір між довгими тривалостями, створює відчуття прихованого руху.

Надзвичайно виразною є інтонаційна структура твору. Домінування низхідних інтонацій зберігається упродовж усього твору. Скорботність і відчуженість посилюється хроматичними ходами у басовій лінії. Важливим моментом є короткочасне відхилення у тональність шостого ступеня – перерваний каданс дійсно сприймається як злам в емоційному стані: розвиток відбувається здебільшого за рахунок гармонічних засобів, мелодія, ставши більш статичною, невідворотно спускається вниз, досягаючи малої октави, розчиняється в заключних акордах. Шлях страждань і сподівань пройдено, наступає вічність.

ТЕСТ №10**Завдання 13.** “ШОПЕН” З ЦИКЛУ “КАРНАВАЛ”. Р. ШУМАН.

П'єса Р.Шумана “Шопен”, на перший погляд, здається невибагливою мініатюрою: ясна мелодія, простий акомпанемент, невеликий обсяг. Проте така уявна простота потребує значної загальної та виконавської підготовки.

П'єсу Шумана нерідко згадують як зразок стилізації в музиці. У цьому плані знання характерних стильових рис обох композиторів – Шумана і Шопена є необхідною умовою успішної інтерпретації. Будучи представниками романтичного стилю, Шуман і Шопен значно різняться своїм світовідчуттям та способами його втілення в музиці – пристрасний, експресивний Шуман, сповнений глибокого почуття, але стриманий, ближчий до класиків, ніж до романтиків Шопен.

Усвідомлення стильових особливостей твору дає ключ до його інтерпретації, вибору виконавських засобів виразності. Найскладнішою для виконавця проблемою виступає необхідність пластичного звуковедення. У партії акомпанементу це пов'язано з підкладанням першого пальця, тому окрема робота над партією лівої руки, особливо над епізодами, де відбувається перехід з лівої руки в праву, є важливим етапом роботи над твором. Головна увага повинна приділятися рухам рук, які повинні відповідати траєкторії руху звуків. Зайві, або недоречні рухи виконавця порушуватимуть пластичність акомпанементу, спричиняючи розрив лінії, або “виштовхування” окремих звуків. Окремої уваги потребує диференціація звучання в акомпанементі. Хоча акомпанемент виписаний у тексті в одну лінію, тільки рельєфне виконання баса забезпечить забарвлене звучання гармонічної фігурації у партії лівої руки.

Робота над мелодичною лінією потребує надзвичайного духовного напруження і активізації слухового контролю. Тільки щирість і відкритість почуттів може забезпечити виразність виконання. Найменша надуманість, перебільшення водночас зруйнують витончений образ твору. Непросто передати схвильованість мелодії, насиченої паузами, залікованими нотами, широкими інтервалами. Всі фрази невеликої п'єси починаються зі слабкої долі,

тому виконавцеві необхідно навчитися подумки продовжувати рух мелодичної лінії у моменти її призупинення. Це надасть можливості точно розрахувати якість звучання і продовжити наступну фразу відповідним звуком. Важливо також прагнути органічно вписувати мелодію в рухливу лінію акомпанементу.

Особливої роботи потребує якість звучання мелодії. На фоні насиченого акомпанементу, мелодія, викладена четвертними нотами, потребує не тільки якісного кантиленного звуку, але й тембрального забарвлення, яке надасть змогу створити відстань між двома фактурними планами. Вирішення цієї проблеми пов'язано з пошуком відповідного туше. Уміння розподіляти вагу між пальцями, миттєво диференціювати тактильні відчуття, видобувати прозорі і глибокі звуки водночас обома руками сприятиме реалізації “слухового проекту” образу.

Важливим засобом виразності у творах романтичного стилю виступає *rubato*. Для творів Шопена *rubato* є однією з найважливіших стильових ознак. Використовуючи жанр ноктюрна та характерні для музики Шопена гармонічні звороти, Шуман доповнює музичний портрет свого видатного сучасника майже прямим цитуванням, уводячи за чотири такти до кінця твору мелодичний зворот, виконання якого неможливо без володіння прийомом *rubato*. Слуховий досвід (знання музики Шопена) та художній смак дозволять виконавцеві знайти міру агогічного відхилення у цьому фрагменті.

Виконання подібної музики немислимо без використання педалі. Першим орієнтиром для менш досвідчених виконавців у цьому питанні виступає редакторська пропозиція. Проте головним залишається слуховий контроль. Керуючись своїми слуховими уявленнями, постійно звіряючи їх із реальним звучанням, виконавець зможе добитися витонченого, виразного звучання.

На різних етапах фортепіанного навчання робота над мініатюрою Шумана буде корисною, сприятиме формуванню як художньої свідомості, так і виконавських умінь піаніста.

КОМЕНТАРІ ТА ПОЯСНЕННЯ ^ґ

ТЕСТ №1

“Фортепіано та його творці”

1. Одним із перших зразків фортепіано був інструмент, продемонстрований Бартоломео Христофорі у 1709 році.
3. Конструкція рояля, що передбачає можливість відкритого звучання горизонтально розташованих струн (при піднятій кришці) та інші технічні параметри забезпечують роялю більш об’ємне, порівняно з фортепіано, звучання.
4. За часів творчої діяльності Д.Скарлатті (1685–1757) фортепіано ще не набуло розповсюдження у музично-виконавській практиці, існуючи переважно у вигляді експериментальних зразків, створених окремими музичними майстрами.
5. “Steinway” (Стейнвей) – назва всесвітньо відомої американської фірми з виробництва роялів, яка розпочала свою діяльність на початку ХХ ст.
8. Міжнародний конкурс імені Ф.Шопена, заснований у 1927 році, проводиться у Варшаві кожні 5 років.
11. За виключенням творів вокального жанру (19 пісень) та кількох камерно-інструментальних ансамблів, творча спадщина Ф.Шопена включає різноманітні жанри фортепіанної музики: мазурки, вальси, полонези, етюди, балади, скерцо, прелюдії, фантазії, експромти, сонати.
14. На виконання рішення Ювілейного комітету з відзначення 100-річчя корифея українського музичного мистецтва колегія Міністерства культури і мистецтв України та секретаріат Співки композиторів України постановили заснувати премію імені В.С.Косенка за видатні досягнення в галузі музичної творчості для дітей та юнацтва. Премія присуджується щорічно, починаючи з 1997 року. Серед лауреатів премії ім. В.Косенка відомі українські композитори – Г.Сасько, В.Птушкін, Б.Фільц, В.Подвала.

---

^ґ Пояснення наведені лише до відповідей тих завдань, які, на наш погляд, потребують обґрунтування або уточнення.

18. Ференц Ліст (1811–1886) – піаніст-віртуоз, одним із перших видатних виконавців виступає інтерпретатором творів інших композиторів. Сергій Рахманінов (1873–1943) – володіючи феноменальною технікою, всесвітньо відомий російський композитор і піаніст майже упродовж всього творчого життя займається концертно-виконавською діяльністю. Генріх Нейгауз (1888–1964) – видатний піаніст, педагог. На початку 20-х рр. ХХ ст. був професором Київської, пізніше Московської консерваторій. Засновник радянської фортепіанної школи. Святослав Ріхтер (1915–1997) – один із найвидатніших російських піаністів ХХ ст. Надзвичайно широкий репертуар виконавця охоплював твори від музики бароко до музики сучасних композиторів, включав цілі цикли, зокрема ДТК Й.С.Баха. Йожеф Ермін (1960) – заслужений артист України, лауреат премії ім. Ревуцького та польської відзнаки “Fryderyk”, пропагандист сучасної музики, викладає на кафедрі фортепіано Львівської державної музичної академії ім. М.Лисенка.

ТЕСТ №2

“Музичний стиль”

1. У найбільш загальному значенні явище стилю висвітлює філософське визначення цього поняття. Розглядаючи стиль як характерну єдність будь-яких явищ життя людини, типову форму її зовнішнього виявлення в різноманітних сферах людської діяльності, вчені підкреслюють особливу роль стилю у галузі мистецтва, де він виступає як заснований на певних закономірностях спосіб, якому притаманний потужний творчий потенціал. Підтвердження цієї думки знаходимо також у словах відомих філософів, учених: "Стиль є обличчя душі" (Сенека). "Стиль – це людина" (Ж.Бюффон). "Становлення особистості визначається тим, як людина діє в реальному світі, у що вірить і що любить. Становлення стилю – тим, як людина себе виявляє" (В.Медушевський).
2. Етимологія (походження) слова “стиль” пов’язана з інструментальним оснащенням людини Стародавньої Греції. Початкове значення грец. *stylos* або лат. *stilus* – паличка для письма.

3–4. Багатозначність і складність поняття стилю зумовили його міждисциплінарний характер, належність до категоріального апарату таких наук, як філософія, психологія, естетика, філологія, мистецтвознавство, педагогіка. На підтвердження наведемо слова відомих учених: “Мені страшно пускатися у той океан, яким є різноманітні розуміння стилю з усією їхньою нерозбірливістю та плутаниною... не затонути в цьому океані можна тільки тоді, коли ми будемо мати своє тверде поняття стилю” (О.Ф.Лосєв); “В галузі мистецтвознавства, літератури і лінгвістики важко знайти термін більш багатозначніший і суперечливий... ніж термін стиль” (В.Виноградов).

5. Під час творення, інтерпретації та виконання стиль виявляється за допомогою відповідної системної організації ресурсів музичного мовлення, таким чином відбиваючи специфічність музичного мислення митця (В.Москаленко).

6. Чайковський П.І. (1840–1893) і Лисенко Н.В. (1842–1912) є представниками однієї стильової епохи, але представниками різних національних стилів.

7. Стиль епохи не має чітко визначених хронологічних меж. Умовність періодизації зумовлена своєрідністю розвитку того чи іншого стильового напрямку в різних країнах, а також еволюційним характером розвитку мистецтва, неможливістю чітко зафіксувати дату народження або зникнення певного стилю.

8. Вказуючи на значущість індивідуального стилю виконавця, музиканти-педагоги підкреслюють, що головним критерієм оцінки завжди залишається стилевідповідність, або, навпаки, невідповідність стилю самого твору (О.Гольденвейзер). Найважливішою умовою створення стилевідповідної інтерпретації є осягнення духу музики композитора, здатність настроїтися у резонанс із думками та емоціями митця (Л.Гаккель).

9. Розуміючи під стилем духовне виявлення багатогранної людської особистості, філософи наголошують на значущості соціально-культурних чинників щодо стильових явищ, зумовленості ідейно-естетичних засад художнього буття історичними закономірностями.

21. Ф.Куперен (1668–1733) узагальнив досягнення Ж.Б.Люллі, збагатив емоційно-образний зміст, музичну форму і мову клавесинної музики; естетичні і виконавські принципи виклав у відомому трактаті “Искусство игры на клавесине”. Ж.Ф.Рамо (1683–1764) – автор близько 40 творів для клавесину. Серед відомих – “Тамбурин”, “Ригодон”, “Курка”. Продовжує традиції, закладені Ф.Купереном: розширює тематику програмної музики, вдосконалює прийоми звуконаслідування, збагачує колористичні ефекти звучання.

ТЕСТ №3

“Музичні жанри”

1–3. Жанр (від лат. *genus* – рід, вид) – багатозначне поняття, що характеризує роди і види музичних творів, що історично склалися у зв’язку з різними соціальними функціями музики; певними типами її змісту; умовами виконання та сприймання. Жанр – один із найважливіших засобів художнього узагальнення в музиці. Жанрове різноманіття – результат історичної еволюції музики, що бере свій початок від первинних синкретичних звуко-пластичних форм.

5. Вокальна музика набагато давніша за інструментальну. Вважається, що походження музичного мистецтва пов’язано зі співом; це пояснює інтонаційну природу музики. Найдавніший, первинний жанр – пісня.

23. Розповсюджені жанрові назви п’єс визначають вже не рід, а вид музики: танці: сарабанда, менует, гавот, вальс, регтайм; різновиди маршу; скерцо, прелюдія, етюд-картина, токато, ноктюрн, рондо, рапсодія, поема, фантазія, програмні твори.

ТЕСТ №4

“Мистецький тезаурус”

2. Луї Армстронг (1900–1971) – американський трубач і співак; організатор перших негритянських джаз-бандів у Новому Орлеані.

7. Катехізис – початкове, основне вчення християнської віри; кратне викладення християнського віроучення у формі запитань і відповідей.

Катарсис – духовне очищення через співчуття, співпереживання героєм

художнього твору. Виділяють три основних значення: медичний; релігійний; естетичний.

8. Гліссандо (від фр. *glissant* – ковзаючи) – особливий виконавський прийом, що полягає у легкому і швидкому ковзанні пальцем (або кількох пальців) по клавішах.

9. Дилецький Микола Павлович (бл. 1630 – бл. 1680) – український музичний теоретик, композитор, педагог. “ГраMATика мусікійська” – фундаментальна теоретична праця, де найповніше викладено основи партерного співу.

10. Володимир Вячеславович Пухальський – ціла доба в історії фортепіанного виконавства та педагогіки. Він, один із директорів Київського відділення Імператорського Російського Музичного товариства, приїхав до Києва 1876 року молодим, але вже відомим піаністом, випускником класу професора Т.Лешетицького після закінчення Петербурзької консерваторії. Спочатку він очолив “фортепіанні класи”, як тоді називалися школи початкового навчання, а потім музичне училище. 1913 року училище було перетворене на консерваторію, першим директором якої він і став. Таким чином, Пухальський став одним із фундаторів “триступеневої” (школа-училище-консерваторія) системи музичної освіти, прийнятої і за радянського, і за сучасного періодів історії нашої держави. “Я працюю не з пальцями, а з людиною”, – говорив він. Масштаб його педагогічного обдарування підтверджують імена його знаменитих учнів: піаністів і педагогів Григорія Когана, Ганни Артоболевської, Олександра Браїловського, Костянтина Михайлова, Леоніда Ніколаєва і, зрештою, Володимира Горовиця, і не менш іменитих музикознавців Болеслава Яворського та Арнольда Альшванга.

15. Микалоюс Константінас Чюрльоніс (1875–1911) литовський художник і композитор; родоначальник професійної литовської музики. Характерна риса творчості – прагнення синтезу мистецтв, пошуки аналогій музики та зображального мистецтва. Особливо яскраво виявилось у таких творах, як

“Соната сонця”, “Соната весн”, “Соната моря», “Соната зірок”.

22. Віктор Олександрович Гартман (1834–1873) – видатний російський архітектор і художник. За ініціативи В.Стасова було організовано посмертну виставку робіт Гартмана (близько 400). Враження М.Мусорського від виставки стало поштовхом для створення музичної “прогулянки”. Серія музичних картин частково нагадує побачені сюжети, у цілому – це пробудженої фантазії композитора.

24. Даний вислів пов’язують з працею Ф.Шеллінга “Лекції з філософії та мистецтва”. Йому належить сама формула, нині відома, проте думка щодо подібності архітектури і музики зустрічається раніше (у творах Ж. де Сталь, Й.Гьоте).

25. Окрім Ф.Ліста, видатна книга Данте надихнула художників на створення творів різних видів мистецтва, тематично пов’язаних з “Божественною комедією”: поема Дж.Байрона “Пророцтво Данте”, симфонічна поема П.Чайковського “Франческа да Ріміні” та однойменна опера С.Рахманінова, екранізація “Божественної комедії” у постановці П.Грінеуея (“Данте. Ад” 1993).

ТЕСТ №5

“Музичний твір та проблеми музично-виконавської інтерпретації”

1. Поняття “авторський” і “нотний” текст відрізняються за своїм значенням, оскільки під нотним текстом можна розуміти й авторський нотний текст, і редагований нотний текст, у той час як авторський текст передбачає автентичний (справжній) композиторський запис, urtext.

6. Кульмінація (від. лат. culmen – вершина) – найвища точка музичного розвитку. Принцип кульмінації дієвий на всіх рівнях музичної форми: фрази, речення, періоду тощо. До підготовки кульмінації залучаються всі виразові засоби – звуковисотність, динаміка, метро-ритм, фактура та ін.

8. Редакцію нотного тексту можна вважати своєрідною інтерпретацією, письмово зафіксованою у тексті, тому природним є те, що редакція відбиває художньо-естетичні норми відповідного часу, у який живе і творить автор-редактор. Для підтвердження цієї думки достатньо порівняти різні редакції

відомих творів видатних композиторів (сонати В.А.Моцарта і Л.Бетховена, ДТК Й.С.Баха, мазурки Ф.Шопена та ін).

9. Аплікатура (від лат. *applīco* – прикладаю) – спосіб розташування і порядок чергування пальців при грі на інструменті, а також позначення цього способу у нотах. Аподжиатура (від італ. *arrogiare* – підпирати, підтримувати) – різновид неакордових звуків – не приготоване затримання.

10. Взаємодія мистецтв, звернених до різних органів чуття, сприяє виникненню особливого роду уявлень. Важливим моментом їх появи вважається синестезія – взаємодія зору, слуху та інших відчуттів у процесі сприймання. Звернення до прикладів з галузі фортепіанного мистецтва показує різноманітність міжсенсорних асоціацій, які виникають унаслідок взаємовпливу певних видів художньої діяльності. Так, видатний піаніст К.Ігумнов уважав доречним застосування поняття перспективи до музичних творів, підкреслюючи, що “в музиці, як і в живописі, є перший і задній план”.

13. За часів творчості Й.С.Баха виконавство ще не виділилося у самостійний вид музичної діяльності, композитор був найчастіше також виконавцем своїх творів, тому у деталізації художніх намірів композиторів не було потреби. Окрім того, за виконавськими традиціями велика увага надавалася майстерності імпровізації.

23. Поняття “терасоподібна динаміка” певною мірою пов’язане з особливостями інструментів докласичної доби, не пристосованими до поступового посилення звучності. Проте зіставлення, а не поступове змінення звучностей можна пов’язати і з естетичними аспектами – відсутністю у музиці даної епохи відвертих емоційних сплесків і відповідно поступових великих динамічних перетворень.

ТЕСТ №6

“Творчість видатних композиторів”

7. С.Рахманінов написав два описи: етюди-картини (тв.33 та тв.39), деякі з них у концертній практиці відомі під програмними назвами: “Ярмарок”, “Хуртовина”, “Червоний капелюшок”.

8. Генадій Сасько – український сучасний композитор, лауреат премії ім. В.Косенка, автор відомої фортепіанної збірки для дітей “Мозаїка”, фортепіанного циклу “Відгомін століть”

9. Антонін Дворжак – чеський композитор ХІХ ст., автор відомих слов’янських танців для фп. в 4 руки. Мілан Дворжак – сучасний джазовий композитор, автор відомих джазових етюдів для фортепіано.

15. Відомий композитор Ігор Стравинський – син співака Федора Стравинського, який народився в Чернігівській губернії, навчався в Ніжинському ліцеї, дебютував у Києві 1873 року. Для сучасної української музичної спільноти актуальними є дослідження духовних зв’язків Ігоря Стравинського з українською культурою. Значну частину своїх творів Стравинський писав на українській землі, а їхні джерела знаходив в українському фольклорі.

19. До таких творів зверталися композитори: Ф.Ліст – “Сонети Петрарки”; Р.Шуман – “Крейслеріана” Е.Т.А.Гофмана; Е.Гріг – “Пер Гюнт” Г.Ібсена, Л.Бетховен – “Байбак” Й.Гете.

ТЕСТ №7

“Музична термінологія”

2. Полонез (фр. polonaise – польський) старовинний бальний польський танець – хід урочистого характеру. Полька (від чеськ. pulsa – половинка) – рухливий чеський народний танець.

10. Рубато (іт. rubato) – ритмічно вільне виконання. Рулада (фр. roulade – катати) – віртуозний вокальний пасаж, що виконується у швидкому русі.

21. Вважається, що назва “інвенція” дається творам, де чітко реалізується певна композиційно-технічна ідея. У відомих інвенціях (сінфоніях) Й.С.Баха учень відповідно авторському задуму повинен знаходити “гарні ідеї” для виконавських і композиторських навичок. До інвенції зверталися і композитори сучасності: Р.Щедрін, С.Губайдуліна, Л.Грабовський, Б.Тіщенко.

ЛІТЕРАТУРА

ТЕСТ №1

“Фортепіано та його творці”

1. Газарян С. В мире музыкальных инструментов: Кн. для учащихся ст. классов. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1989. – 192 с.
2. Зильберквит М.А. Музыкальное исполнительство. – М.: Знание, 1982. – 56 с.
3. Мальтер А. Таблицы по инструментоведению. – М.: Музыка, 1966. – 96 с.
4. Режим доступа: <http://www.pianno.ru/hist>
5. Режим доступа: <http://nastroyka.nm.ru/forte1.html>

ТЕСТ №2

“Музичний стиль”

1. Алексеев А.Д. История фортепианного искусства: В 3 ч. – Ч. 1 и 2. – 2-е изд., доп. – М.: Музыка, 1988. – 415 с.
3. Михайлов М. Этюды о стиле в музыке. – Л.: Музыка, 1990. – 288 с.
4. Мильштейн Я. Вопросы теории и истории исполнительства. – М.: Сов. композитор, 1983. – 266 с.
5. Назайкинский Е.В. Стиль и жанр в музыке: Учебн. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: ВЛАДОС, 2003. – 248 с.
6. Шип С. Музична форма від звуку до стилю: Навчальний посібник. – К.: Заповіт, 1998. – 368 с.
7. Щербініна О.М. Теорія та практика пізнання музичного стилю: Навч.-метод. посібник. – Ніжин: НДУ, 2006. – 87с.

ТЕСТ №3

“Музичні жанри”

1. Мазель Л.А. Строеие музыкальных призведений: Учебн. пособие для муз. вузов. – М.: Музыка, 1986. – 527с.
2. Музыкальные жанры / Общ. ред. Т.В.Поповой. – М.: Музыка, 1968. – 328 с.
3. Попова Т.В. О музыкальных жанрах. – М.: Знание, 1981. – 128 с.

4. Ройтерштейн М.И. Основы музыкального анализа: Учебн. для студ. пед. высш. учебн. заведений. – М.: ВЛАДОС, 2001. – 112 с.
5. Холопов Ю. Принцип классификации музыкальных форм / Теоретические проблемы музыкальных форм и жанров / Сост. Л.Г.Раппопорт. – М.: Музыка, 1971. – 365 с.
6. Юцевич Ю. Словник музичних термінів. – К.: Музична Україна, 1977. – 206 с.

ТЕСТ №4

“Мистецький тезаурус”

1. Асафьев Б.В. (Игорь Глебов) Путеводитель по концертам: Словарь наиболее необходимых терминов и понятий. – 2-е изд. – М.: Сов. композитор, 1978. – 200 с.
2. Бернстайн Л. Концерты для молодёжи / Пер., вступ. статья и коммент. Е.Ф.Бронфин. – Л.: Сов. композитор, 1991. – 232 с.
3. Кононенко Б.И. Большой толковый словарь по культурологии. – М.: Вече 2000, 2003. – 512 с.
4. Лисенко І. Словник музикантів України. – К.: Рада, 2005. – 359 с.
5. Симоненко В. Лексикон джаза. – К.: Музична Україна, 1981. – 112 с.
6. Современный словарь-справочник по искусству. – М.: Олимп, 2000. – 813 с.
7. Сто великих музыкантов / Авт.-сост. Д.К.Самин. – М.: Вече, 2003.
8. Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/wiki/>
9. Режим доступа: <http://muzipedia.ru/>

ТЕСТ №5

“Музичний твір та проблеми музично-виконавської інтерпретації”

1. Баренбойм Л. Вопросы фортепианной педагогики и исполнительства. – Л.: Музыка, 1969. – 288 с.
2. Гизекинг В. Интуиция и точность как основа интерпретации // Мысли художника. – Советская музыка. – 1979. – №10. – С. 34–37.

3. Коган Г. Работа пианиста. – М.: Музгиз, 1963. – 200 с.
4. Либерман Е. Творческая работа пианиста с авторским текстом. – М.: Музыка, 1988. – 236 с.
5. Малинковская А. Фортепианно-исполнительское интонирование. – М.: Музыка, 1990. – 191 с.
6. Савшинский С. Работа пианиста над музыкальным произведением. – М.; Л.: Музыка, 1964. – 187 с.
7. Шуман Р. Жизненные правила для музыкантов // Альбом для юношества. – М.: Музыка, 1972. – С. 5–7.
8. Цыпин Г. Музыкант и его работа. Проблемы психологии творчества. – Кн. I. – М.: Сов. композитор, 1988. – 384 с.

ТЕСТ №6

“Творчість видатних композиторів”

1. Великие музыканты Западной Европы: Й.С.Бах, Й.Гайдн, В.А.Моцарт, Л.Бетховен: Хрестоматия для уч. ст. кл. / Сост. В.Б.Григорович. – М.: Просвещение, 1982. – 224 с.
2. Житомирский Д. Избранные статьи. – М.: Сов. комп., 1981. – 391с.
3. Й.С.Бах та його епоха в історії світової музичної культури // Зб. наук. ст. – Вип. 3. – Донецьк; Лейпциг: Юго-Восток, 2003. – 238 с.
4. Гаккель Л. Исполнителю. Педагогу. Слушателю. Статьи, рецензии. – Л.: Сов. композитор, 1988. – 168 с.
5. Муха А. Композитори України та української діаспори: Довідник. – К.: Муз. Україна, 2004. – 352 с.
6. Режим доступу: www.library.by/special/composers/index.htm
7. Режим доступу: <http://www.informatics.ru/mshp/works/composer/>

ТЕСТ №7

“Музична термінологія”

1. Булучевский Ю.С., Фомин В.С. Краткий музыкальный словарь для учащихся. – 5-е изд. – Л.: Музыка, 1980. – 485 с.

2. Крунтяева Т.С. и др. Словарь иностранных музыкальных терминов. – Л.: Музыка, 1985. – 143 с.
3. Музыкальный энциклопедический словарь / Гл. ред. Г.В.Келдыш. – М.: Сов. энциклопедия, 1990. – 672 с.
4. Режим доступа: <http://midiclassic.com/slovar/slovarag.htm>
5. Режим доступа: <http://www.classicalmusic.com.ua/musical%20dictionary.html>

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

(для підготовки до творчих робіт)

1. Аберт Г. В.А.Моцарт / Пер. с нем., коммент. К.К.Саквы. – М.: Музыка, 1987. – 544 с.
2. Воспоминания о Рахманинове / Сост. З.Апетян. – М.: Музыка, 1988. – 528 с.
3. Гаал Д.Ш. Лист / Авторизов. пер. с венг. Г.Лейбутина. – М.: Молодая гвардия, 1977. – 320 с.
4. Ганс Г. Брамс. Вагнер. Верди. Три мастера – три мира / Пер. с нем.; предислов. И.Ф.Бэлзы. – М.: Радуга, 1986. – 480 с.
5. Гофман И. Фортепианная игра. Ответы на вопросы о фортепианной игре. – М.: Музыка, 1961. – 224 с.
6. Лонг М. За роялем с Дебюсси / Пер. с фр. Ж.Грушанской. – М.: Сов. Композитор, 1985. – 158 с.
7. Нагибин Ю. Музыканты: Повести. – М.: Современник, 1986. – 302 с.
8. Нейгауз Г. Об искусстве фортепианной игры. – М.: Музыка, 1987. – 240 с.
9. Перельман Н. В классе рояля. – Л.: Музыка, 1981. – 96 с.
10. Платек Я. Верьте музыке! – М.: Сов. комп., 1989. – 352 с.
11. Прокофьев С. Детство. – М.: Музыка, 1980. – 192 с.
12. Роллан Р. Гендель / Сост., ред. и коммент. В.Брянцевой. – М.: Музыка, 1984. – 256 с.
13. Швейцер А. Йоганн Себастьян Бах. – М.: Музыка, 1965. – 725 с.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	3
ТЕМАТИЧНІ ТЕСТИ.....	6
ТЕСТ №1. Фортепіано та його творці.....	6
ТЕСТ №2. Музичний стиль.....	10
ТЕСТ №3. Музичні жанри.....	13
ТЕСТ №4. Мистецький тезаурус.....	16
ТЕСТ №5. Музичний твір та проблеми музично-виконавської інтерпретації.....	20
ТЕСТ №6. Творчість видатних композиторів.....	23
ТЕСТ №7. Музична термінологія.....	27
ТРЕНУВАЛЬНІ ТЕСТИ.....	30
ТЕСТ №8.....	30
ТЕСТ №9.....	32
ТЕСТ №10.....	34
ВІДПОВІДІ до тематичних тестів.....	36
ВІДПОВІДІ до тренувальних тестів.....	43
ЗРАЗКИ творчих робіт.....	45
КОМЕНТАРІ ТА ПОЯСНЕННЯ.....	49
ТЕСТ №1. Фортепіано та його творці.....	49
ТЕСТ №2. Музичний стиль.....	50
ТЕСТ №3. Музичні жанри.....	52
ТЕСТ №4. Мистецький тезаурус.....	52
ТЕСТ №5. Музичний твір та проблеми музично-виконавської інтерпретації.....	54
ТЕСТ №6. Творчість видатних композиторів.....	55
ТЕСТ №7. Музична термінологія.....	56
ЛІТЕРАТУРА.....	57

Навчальне видання

Щербініна Ольга Миколаївна

**ОСНОВНИЙ
МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ
(Ф О Р Т Е П І А Н О)**

*Збірник тестових завдань
для студентів вищих навчальних закладів
художньо-педагогічного профілю*

Відповідальний за випуск – Шумський М.О.
Технічний редактор – Лисенко М.М.
Верстка, макетування – Борщ О.В.
Дизайн обкладинки – Новгородська А.В.
Літературний редактор – Конівненко А.М.
Коректор – Конівненко А.М.

Підписано до друку 29.01.09 р.
Гарнітура Computer Modern.
Замовлення №

Формат 60x84/8.
Ум. друк. арк. 2,6

Папір офсетний.
Тираж 105 прим.

Видавництво
Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя.
м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3/4.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК №2137 від 29.03.05 р.

8(04631) 7-19-72

E-mail: vidavn_ndu@mail.ru